

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030



Związek Stowarzyszeń Forum  
Lubelskich Organizacji Pozarządowych  
20-076 Lublin, ul. Krakowskie Przedmieście 53  
tel. 81 533 12 17, 791 306 086  
liderzydostepnosci@gmail.com, www.flop.lublin.pl

## Idea „NGO bez barier” standardem

Trwa kampania społeczna „NGO bez barier” w ramach projektu pt. „Lubelscy Liderzy Dostępności”, sfinansowanego przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030. Projekt jest realizowany przez Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych. Celem projektu jest wzmocnienie pod względem strategicznym rozwoju Lubelskiego Partnerstwa na Rzecz Dostępności (LPnRD), które jest płaszczyzną współpracy na rzecz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w woj. lubelskim.



Związek Stowarzyszeń Forum  
Lubelskich Organizacji Pozarządowych  
20-076 Lublin, ul. Krakowskie Przedmieście 53  
tel. 81 533 12 17, e-mail: [liderzydostepnosci@gmail.com](mailto:liderzydostepnosci@gmail.com)  
[www.flop.lublin.pl](http://www.flop.lublin.pl), [www.liderzydostepnosci.pl](http://www.liderzydostepnosci.pl)

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030

Organizacje pozarządowe działają dla dobra wspólnego i podejmują szereg działań prospołecznych. Sektor pozarządowy – jako lider zmian społecznych, chce wziąć współodpowiedzialność za proces zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom z niepełnosprawnościami. Wobec tego NGO chcą być równorzędnym partnerem dla sektorów – publicznego i prywatnego. Stąd istnieje potrzeba zmiany sposobu myślenia NGO o wdrażaniu dostępności. Organizacje pozarządowe powinny widzieć w dostępności nie tylko zestaw obowiązków, ale niezbędny element działalności i przejaw ich społecznej odpowiedzialności. W tym zakresie NGO powinny być powszechnie utożsamiane z przestrzeganiem dostępności, nie tylko z powodu przepisów prawnych – ale dlatego, że organizacje zobowiązane są same zabiegać o dostępność.

Obecnie przełamywanie barier w zakresie zapewniania dostępności NGO stanowi jeden z kluczowych wyzwań dla sektora pozarządowego. Obszary działalności NGO, które nie są uregulowane przez obowiązujące przepisy, powinna zastąpić samoregulacja. Może ona przybrać formę standaryzacji działań opracowanych przez same środowisko pozarządowe. W tym zakresie standardy w większości przypadków są dobrowolne – co odróżnia je od obowiązujących przepisów prawnych.

Sektor pozarządowy powinien ponad podziałami przemawiać jednym obywatelskim głosem w ważnych sprawach publicznych. NGO mają wpływ na kształtowanie polityk publicznych, ale nie na ich realizację. Praktycznie wszystkie działania podejmowane przez NGO są związane z obszarami życia społecznego – czyli dotyczą polityk publicznych. Idea dostępności ma charakter horyzontalny i dotyczy wszystkich polityk publicznych. Oznacza to, że dostępność nie stanowi oddzielnej polityki, ale jest integralną częścią wszystkich polityk. Dostępność powinna być traktowana priorytetowo i uwzględniana we wszystkich działaniach związanych z kontrolą społeczną wdrażania polityk publicznych. Wobec tego NGO powinny nie tylko same stosować zasady dostępności, ale także mobilizować podmioty publiczne i gospodarcze do zwiększania skuteczności wdrażania dostępności. Jest to podejście systemowe – gdzie dostępność staje się normą, a nie wyjątkiem. Przy czym wpływ NGO na decydentów w zakresie dostępności będzie ewoluować wraz ze zmianami politycznymi i prawnymi.

Idea „NGO bez barier” staje się standardem. Oznacza to, że organizacje pozarządowe przyjmują dostępność jako kluczową wartość i praktykę we wszystkich aspektach swojej działalności. Standaryzacja to krok w kierunku ujednoczenia podejścia NGO do kwestii dostępności. Jej celem jest rozwój NGO prowadzący do zwiększenia efektywności i jakości działań. Proces standaryzacji to nic innego – jak narzucanie pewnych reguł i zasad działania.

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030

Pod tym względem wprowadzenie standardów dostępności powinno opierać się o respektowane przez środowisko pozarządowe wartości i zasady, które same dobrowolnie zaakceptują.

W wielu przypadkach standardy dostępności będą stawiały przed NGO wymagania wyższe niż te, które wynikają z aktualnych przepisów prawnych. Dlatego standardy powinny obejmować także obszary, które nie są jeszcze prawnie uregulowane. W tym zakresie często wyprzedzają przepisy prawne. Stąd standardy mogą uzupełniać luki w przepisach prawnych związanych z dostępnością. Mogą także stanowić inspirację do dalszych prac legislacyjnych nad zapewnieniem dostępności w różnych obszarach polityk publicznych.

W praktyce trudno będzie osiągnąć ambitny cel, jakim jest zapewnienie 100% dostępności. W związku z tym wdrożenie dostępności może oznaczać konieczność zawarcia kompromisu między dążeniem do standaryzacji a realiami funkcjonowania organizacji. Stąd standardy mają najczęściej formę zaleceń na dwóch poziomach – minimalnym i rekomendowanym (fakultatywnym), co wynika przede wszystkim z trudności związanych z egzekwowaniem ich stosowania.

Jednak, aby od NGO w pełni zacząć wymagać stosowanie standardów dostępności, to trzeba je do tego najpierw przygotować. Pod tym względem standardy powinny zawierać wskazówki o charakterze informacyjno-edukacyjnym, które pozwolą NGO w prowadzonej działalności dążyć do zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom z niepełnosprawnościami. Konieczne wydaje się wprowadzenie systematycznych działań mających na celu dostosowanie poszczególnych obszarów działalności NGO do zapewnienia dostępności. Przy czym powinno się unikać optymalizacji tylko części działalności NGO pod kątem zapewniania dostępności.

Dlatego NGO potrzebują różnych form wsparcia o charakterze – informacyjnym, edukacyjnym, doradczym, finansowym, czy audytowym. Niestety nadal wiele NGO uważa, że ich ten problem nie dotyczy, ponieważ osoby z niepełnosprawnościami nie są adresatami ich działań. Jednak w praktyce może się okazać, że nie korzystały one z oferty organizacji, bo nie miały takiej możliwości – a nie z powodu braku zainteresowania. Jeżeli NGO funkcjonują w niedostępnej przestrzeni – to stanowi to dla nich duże wyzwanie. Organizacje pozarządowe mogą narzekać, albo mieć wpływ na zmiany. Zamiast więc pytać – czy da się wprowadzić dostępność? Powinny raczej zastanowić się – jak to zrobić?

Więcej na: [www.liderzydostepnosci.pl/ngo-bez-barier/](http://www.liderzydostepnosci.pl/ngo-bez-barier/)